

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Уредбе о критеријумима, условима и начину обрачуна потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача (у даљем тексту: Уредба) садржан је у одредбама члана 59. став 5. Закона о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 - др. закон).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Новим Законом о коришћењу обновљивих извора енергије који је ступио на снагу 30. априла 2021. године, у циљу повећања коришћења енергије из обновљивих извора, и посебно активног укључивања грађана у енергетску транзицију, по први пут је уведен и институт купца-произвођача. На овај начин је омогућено да грађани буду активни учесници у производњи електричне енергије што је пракса у целој Европи.

Притом, у европском законодавству, посебно Red II Directive, предвиђена је обавеза прописивања поједностављене процедуре прикључења на мрежу за домаћинства.

Према прелиминарним проценама у Републици Србији у овом тренутку постоји око 600 км² кровова, одакле произлази да уколико би се искористило само 10% наведене површине за постављање соларних панела на крововима објеката, могло би се инсталирати 6 GW (6.000 MW) производних објеката електричне енергије из соларних панела. Значај овог је видљив уколико се тај податак упореди са податком да у Србији тренутно има само 11 MW инсталисане снаге из соларних панела. Циљ поједностављење процедуре прикључења на мрежу је дакле да се за домаћинства (грађане и грађанке) омогући једноставан поступак да за сопствену потрошњу користе обновљиве изворе енергије. Очекиван резултат је да би се из ових разлога грађани у великом броју одлучили да стекну статус купца-произвођача, а индиректна последица би била и повећање заштите животне средине смањењем коришћења фосилних горива повећањем обновљивих извора енергије.

III. ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбом члана 1. Предлога уредбе утврђује се предмет уредбе, односно ближе се уређују критеријуми, услови и начин обрачуна потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача.

Одредбом члана 2. Предлога уредбе утврђује се значење израза који су, поред израза дефинисаних у Закону о коришћењу обновљивих извора енергије, у примени у овој уредби, а остали изрази који се користе у овој уредби имају значења утврђена законима којим се уређује енергетика и коришћење обновљивих извора енергије.

Одредбом члана 3. Предлога уредбе утврђују се критеријуми за обрачун потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача, при чему начин обрачуна потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача зависи од категорије крајњег купца који је постао купац-произвођач.

Одредбом члана 4. Предлога уредбе утврђују се општи услови за стицање статуса купца-произвођача, а истим чланом прописана је могућност купца-произвођача да инсталира и користи складиште електричне енергије за сопствене потребе у комбинацији са производном објектом.

Одредбом члана 5. Предлога уредбе посебно је дефинисана инсталисана снага производног објекта са фотонапонским панелима, а за инсталисану снагу осталих типова производних објеката прописано је да је једнака номиналној снази инсталисаних генератора.

Одредбом члана 6. Предлога уредбе утврђују се услови које треба да испуни крајњи купац у поступку прикључивања производног објекта, а који обухватају дужност крајњег купца да снабдевачу поднесе захтев за закључење уговора о потпуном снабдевању са нето мерењем односно нето обрачуном као и да пре подношења захтева за закључење уговора о потпуном снабдевању са нето мерењем односно нето обрачуном, у складу са прописима и стандардима изгради производни објекат и прилагоди мерно место за стицање статуса купца-произвођача.

Одредбом члана 7. Предлога уредбе утврђују се услови које треба да испуни снабдевач, а који се односе на његову дужност да на својој интернет страници објави образац захтева за закључење уговора о потпуном снабдевању и модел уговора о потпуном снабдевању са нето мерењем или нето обрачуном. Истим чланом прописана је и садржина уговора о потпуном снабдевању којим се уређује однос снабдевача и купца-произвођача.

Одредбом члана 8. Предлога уредбе утврђују се услови које треба да испуни оператор система у поступку прикључења објекта крајњег купца као купца-произвођача на систем као и његова дужност да обезбеди могућност достављања докумената електронским путем.

Одредбом члан 9. Предлога уредбе прописано је да крајњи купац који је домаћинство, стамбена заједница или други крајњи купац, статус Купац-произвођач стичу уписом у Регистар купаца-произвођача.

Одредбом члана 10. Предлога уредбе прописан је упис у Регистар и утврђена је дужност оператора система да одмах, а најкасније у року од пет дана од прикључења објекта купца-произвођача на електроенергетски систем, по службеној дужности упише крајњег купца чији је објекат прикључен на систем као објекат купца-произвођача у Регистар купаца-произвођача који тиме стиче статус купца-произвођача. Истим чланом прописана је дужност оператора система да регистар учини доступним на својој интернет страници.

Одредбом члана 11. Предлога уредбе прописано је да један, два или више крајњих купаца који су чланови исте стамбене заједнице могу на основу одлуке стамбене заједнице, у складу са прописима којима се уређује становање и одржавање зграда, извести радове на заједничком производном објекту и након што испуне услове прописане овом уредбом стичу права и обавезе купца-произвођача.

Одредбом члана 12. Предлога уредбе уређено је мерно место за производни објекат стамбене заједнице, а у складу са правилима о раду надлежног оператора система.

Одредбом члана 13. Предлога уредбе прописан је начин регулисања међусобних односа чланова стамбене заједнице у погледу закључења уговора који нарочито садржи план расподеле произведене електричне енергије међу члановима и име управника, односно професионалног управника стамбене заједнице.

Одредбом члана 14. Предлога уредбе прописан је начин стицања статуса купца-произвођача за крајње купце који нису домаћинство или стамбена заједница и прикључење на преносни, односно део дистрибутивног система којим управља оператор преносног система.

Одредбом члана 15. Предлога уредбе прописан је начин стицања статуса купца-произвођача за крајње купце који нису домаћинство или стамбена заједница у случају када производни објекат има инсталисану снагу мању или једнаку 10 MW и прикључење на преносни, односно део дистрибутивног система којим управља оператор преносног система.

Одредбом члана 16. Предлога уредбе прописан је начин стицања статуса купца-произвођача за крајње купце који се прикључују на дистрибутивни односно затворени дистрибутивни систем електричне енергије.

Одредбом члана 17. Предлога уредбе утврђено је да крајњи купац подноси захтев оператору система за издавање решења о одобрењу за прикључење производног објекта као и да је оператор система дужан да образац захтева учини доступним на својој интернет страници и омогући његово достављање електронским или писаним путем. Истим чланом је прописано да се уз захтев за издавање решења о одобрењу за прикључење прилаже акт којим се одобрава грађење производног објекта и техничке карактеристике опреме од значаја за међусобни утицај објекта и система, која је техничком документацијом предвиђена за уградњу у производни објекат.

Одредбом члана 18. Предлога уредбе утврђена је дужност оператора система да у року од пет дана од дана пријема захтева из члана 17. Предлога уредбе изда решење о одобрењу за прикључење и истовремено крајњем купцу достави писаним или електронским путем понуду за закључење уговора о пружању услуге за прикључење на дистрибутивни систем електричне енергије и информацију о идентификационом броју мерног места за

потребе закључења уговора о потпуном снабдевању са нето обрачуном са изабраним снабдевачем.

Одредбом члана 19. Предлога уредбе прописано је да након изградње производног објекта крајњи купац доставља електронским или писаним путем надлежном оператору система захтев за пуштање производног објекта у пробни рад, уз који прилаже уговор о потпуном снабдевању са нето обрачуном без комерцијалних података или потврда снабдевача о закљученом уговору о потпуном снабдевању са нето обрачуном.

Одредбом члана 20. Предлога уредбе утврђена је провера испуњености услова производног објекта у складу са прописима упис у Регистар купца-произвођача.

Одредбом члана 21. Предлога уредбе прописан је пробни рад производног објекта током којег се установљава његова усаглашеност са издатим решењем о одобрењу за прикључење и правилима о раду система, након чега се подноси захтев за пуштање производног објекта у трајан рад.

Одредбом члана 22. Предлога уредбе прописано је прикључење производног објекта купца-произвођача на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем чија је одобрена снага 10,8 kW или мања.

Одредбом члана 23. Предлога уредбе прописане су опште одредбе везане за начин обрачуна потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача.

Одредбом члана 24. Предлога уредбе прописано је да за потребе прорачуна одступања балансно одговорне стране, надлежни оператор система оператору преносног система доставља одвојено мерене сатне податке укупног преузимања из система и укупне испоруке у систем, за сваку балансну групу појединачно, у складу са правилима о раду тржишта као и да у случају да за купца-произвођача не постоје мерени сатни подаци надлежни оператор система доставља мерене сатне податке у складу са правилима о раду надлежног оператора система.

Одредбом члана 25. Предлога уредбе прописан је начин поравнања потраживања и обавеза и период за поравнање потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача.

Одредбом члана 26. Предлога уредбе прописан је посебан начин потраживања и обавеза између купца-произвођача који је домаћинство и снабдевача, а који обухвата дужност снабдевача да за сваки обрачунски период, купцу-произвођачу обрачуна утрошену електричну енергију као позитивну вредност разлике нето електричне енергије утврђене по временима примене тарифе за активну енергију и вишка електричне енергије из претходног периода утврђене по временима примене тарифе за активну енергију, утврди вишак електричне енергије утврђене по временима примене тарифе за активну енергију који се преноси у наредни период и обрачуна купцу-произвођачу порезе, акцизе, накнаде и друге припадајуће обавезе утврђене посебним прописима на основу утрошене електричне енергије. Истим чланом прописано је да се вишак електричне енергије може пренети на наредне обрачунске периоде у оквиру периода за поравнање потраживања и обавеза између купца-произвођача и снабдевача, а не може утицати на претходне обрачунске периоде. Утврђено је и да се трошкови приступа систему обрачунавају купцу-произвођачу на основу Методологије за одређивање цене приступа систему.

Одредбом члана 27. Предлога уредбе утврђено је да купцу-произвођачу може бити обустављена испорука електричне енергије у складу са законом којим се уређује област енергетике од стране надлежног оператора система и да у периоду док траје обустава испоруке електричне енергије, енергија се не испоручује купцу-произвођачу, нити се електрична енергија од њега преузима у систем.

Одредбом члана 28. Предлога уредбе прописан је посебан начин обрачуна потраживања и обавеза између купца-произвођача који је стамбена заједница и снабдевача, као и да приликом обрачуна потраживања и обавеза крајњих купаца који су заједнички изградили производни објекат у оквиру стамбене заједнице, снабдевач узима у обзир план расподеле произведене електричне енергије.

Одредбом члана 29. Предлога уредбе прописани су услови под којима престаје статус купца-произвођача на основу чега се брише из Регистра купца произвођача као и услови под којима се купац-произвођач ставља у привремено неактиван статус.

Одредбом члана 30. Предлога уредбе дефинисан је датум ступања на снагу Уредбе.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ

Финансијска средства за спровођење ове уредбе нису потребна.